

عنوان

رای شماره ۲۰۸ مورخ ۱۳۸۰/۷/۱ هیات عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر ابطال

بخشنامه شماره ۵۲۱/۱۶۹۷۳ مورخ ۱۳۷۹/۴/۱۱

سازمان تامین اجتماعی در زمینه مصادیق بیمه بیکاری و مستثنیات آن

روزنامه رسمی شماره ۱۶۵۲۷ - ۱۳۸۰/۹/۳

برای دسترسی به کلیه قوانین و مقررات، آموزش ها و مقالات تخصصی قانون کار

در سایت اینترنتی کارتابان

اینجا کلیک کنید

شماره هـ/ ۱۳۱/۷۹

تاریخ: ۱۳۸۰/۷/۱

شماره دادنامه: ۲۰۸

کلاس پرونده: ۱۳۱/۷۹

مرجع رسیدگی: هیات عمومی دیوان عدالت اداری

شاکی: آقای نعمت اله بهمنش

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بخشنامه شماره ۵۲۱/۱۶۹۷۳ مورخ ۱۱/۴/۱۳۷۹ سازمان تامین اجتماعی

مقدمه: شاکی طی دادخواست تقدیمی اعلام داشته است سازمان تامین اجتماعی بر خلاف مواد یک و ۱۴۸ قانون کار و مواد یک و ۳ و ۴ قانون بیمه بیکاری و نیز ماده ۳ آیین نامه اجرائی قانونی بیمه بیکاری طی بخشنامه شماره ۵۲۱/۱۶۹۷۳ مورخ ۱۱/۴/۱۳۷۹ ضمن نقض ضوابط و مقررات بیمه بیکاری حق قانونی اینجانب را تضییع کرده است. شعبه سیزدهم سازمان تامین اجتماعی با نادیده انگاشتن مواد یک و ۱۴۸ قانون کار مبنی بر الزام تمامی کارفرمایان به بیمه نمودن کارگران واحد تحت مدیریتشان و بر خلاف ماده یک قانون بیمه بیکاری که مبنای محاسبه و پرداخت مقرری بیمه بیکاری را سابقه کلی پرداخت حق بیمه ذکر می کند و این امر از زمان اجرای قانون بیمه بیکاری به شکل رویه ای لازم الرعایه درآمده است و در حالی که کارفرما در طول دوران خدمت اینجانب ۳ درصد حق بیمه مذکور را از حقوق بنده کسر نموده است، با تفسیری مغایر با اهداف قانون بیمه بیکاری، دانشگاه تهران را که طبق قانون کار به استخدام نیرو و مبادرت ورزیده از پرداخت ۳ درصد حق بیمه بیکاری معاف دانسته است. این اقدام سازمان تامین اجتماعی در حالی صورت گرفته که در قانون بیمه بیکاری اهدافی چون حمایت از بیکاران قبلاً شاغل مشمول قانون تامین اجتماعی و قانون کار اعم از شاغلین دایم، موقت و فصلی در برابر بیکاری غیرارادی ناشی از عوامل مختلف اعم از اقتصادی، طبیعی، اجتماعی و حتی کهولت سن به صراحت مورد اشاره قرار گرفته است. (موضوع مواد یک و ۲ و تبصره بند الف ماده ۷ قانون بیمه بیکاری) بنابه مراتب ابطال بخشنامه مورد شکایت را تقاضا دارد.

معاون حقوقی و امور مجلس سازمان تامین اجتماعی در پاسخ به شکایت مذکور طی نامه شماره ۷۱۰۰/د/۷۲۸۸ مورخ ۱۷/۵/۱۳۸۰ اعلام داشته اند. ۱- مطابق ماده یک قانون بیمه بیکاری مصوب ۱۳۶۹ کلیه مشمولین قانون تامین اجتماعی که تابع قوانین کار و کار کشاورزی هستند مشمول مقررات این قانون می باشند. همانگونه که از مفهوم مخالف عبارت «وضعی که تابع قوانین کار و کار کشاورزی هستند» پیدا است، جهت استفاده از مزایای بیمه بیکاری و قرار گرفتن تحت شمول قانون بیمه بیکاری فوق، ضرورت دارد بیکاران از حیث وضعیت حقوقی تابع قانون کار یا کار کشاورزی باشند. ۲- در راستای مطالب بالا، ماده ۱۸۸ قانون کار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۹ مجمع تشخیص مصلحت نظام نیز، آن دسته از افرادی را که تابع مقررات خاص استخدامی هستند از شمول مقررات قانون کار مستثنی دانسته است. ۳- به منظور تشخیص و تمیز کارکنان واحدهای دولتی مشمول قانون کار از آن دسته از کارکنان واحدهای دولتی که مشمول قانون کار نبوده و بلکه تابع مقررات خاص استخدامی هستند، سازمان امور اداری و استخدامی کشور به عنوان ارگان ذی ربط دولتی با صدور بخشنامه ای مبادرت به احصاء مشاغل کارگری موجود و به النتیجه کارکنان دولتی مشمول قانون کار نموده است و صرفاً ۳۲ شغل به عنوان مشاغل کارگری مورد عمل در وزارتخانه ها و موسسات و شرکت های دولتی احصاء شده است. ۴- سازمان تامین اجتماعی با توجه به ماده ۱۸۸ قانون کار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۹ و همچنین بخشنامه سازمان امور اداری و استخدامی به عنوان متولی امر در خصوص تشخیص کارکنان دولت مشمول قانون کار از کارکنان دولت مشمول قوانین و مقررات خاص استخدامی مبادرت به صدور بخشنامه شماره ۵۲۱/۱۶۹۷۳ مورخ ۱۱/۴/۱۳۷۹ متعرض عنه می نماید. ۵- با عنایت دقیق در محتوای بخشنامه می توان محور اصلی و حکم اساسی آن را به شرح زیر دانست «کارکنان مشمول قانون تامین اجتماعی شاغل در وزارتخانه ها و موسسات دولتی که از نظر مقررات استخدامی تابع آیین نامه خاص می باشند مشمول قانون کار و بیمه بیکاری نبوده مگر این که شغل آن ها در زمره مشاغل ۳۲ گانه اعلامی توسط سازمان امور اداری و استخدامی باشد آن هم در صورتی که مشمول آیین نامه خاص استخدامی نباشند.» با ملاحظه دقیق تر حکم یاد شده و در نظر گرفتن احکام مندرج در ماده ۱۸۸ قانون کار

جمهوری اسلامی ایران و مفهوم مخالف ماده یک قانون بیمه بیکاری مصوب ۱۳۶۹ ثابت می‌گردد بخشنامه معترض عنه مشتمل بر حکم جدید التأسيس یا جدید الوضع نبوده و بلکه عین عبارات یا اقل مراتب عبارات آخری قوانین مذکور می‌باشند زیرا همان‌گونه که به استحضار رسید مشمولیت فردی تحت قانون بیمه بیکاری متفرع بر مشمولیت وی تحت قانون کار جمهوری اسلامی بوده و مشمولیت قانون کار نیز در جایی متصور است که مستندا به منطوق و مفهوم ماده ۱۸۸ قانون کار فردی تحت رژیم استخدامی خاص نباشد و در نتیجه تبعیت از رژیم و مقررات استخدامی خاصی قانونا موجب خروج موضوعی فردی از شمول قانونی بیمه بیکاری مصوب ۱۳۶۹ خواهد بود. بنا به مراتب استدعای رسیدگی و صدور حکم مبنی بر رد شکایت را دارد.

هیات عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ فوق به ریاست حجت الاسلام و المسلمین دری نجف آبادی و با حضور روسای شعب بدوی و روسا و مستشاران شعب تجدید نظر تشکیل و پس از بحث و بررسی و انجام مشاوره با اکثریت آراء به شرح آتی مبادرت به صدور رای می‌نماید.

رای هیات عمومی

نظر به این که دایره شمول قانون بیمه بیکاری مصوب ۱۳۶۹ در خصوص برقراری ایام بیکاری و مستثنیات آن و به شرح مقرر در قانون مذکور تبیین و مشخص شده و مراجع ذیصلاح در زمینه تشخیص شمول یا عدم شمول آن به اشخاص نیز معین گردیده است، بنابراین صدور بخشنامه شماره ۵۲۱/۱۶۹۷۳ مورخ ۱۱/۴/۱۳۷۴ از طرف رئیس هیات مدیره و مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی در باب مصادیق بیمه بیکاری و مستثنیات آن با عنایت به حدود وظایف و اختیارات مقام مزبور خارج از حدود صلاحیت و اختیارات قانونی مربوط در وضع مقررات دولتی تشخیص داده می‌شود و مستندا به قسمت دوم از ماده ۲۵ قانون دیوان عدالت اداری بخشنامه فوق الاشعار ابطال می‌گردد.